

Sygn. akt VIII **Pa 193/17**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.)
Sędziowie:	SSO Małgorzata Andrzejewska SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Korneliusz Jakimowicz

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2018r. w Gliwicach

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 26 maja 2017 r. **sygn. akt** IV P 268/17

1. oddala apelację,
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 337,50 zł (trzysta trzydzieści siedem 50/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (spr.) (-) SSO Małgorzata Andrzejewska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn akt VIII Pa 193/17

UZASADNIENIE

A. M. domagał się od (...) S.A. w K. zapłaty ekwiwalentu pieniężnego za węgiel za 2015, 2016 i 2017 rok w kwocie 3.600 zł.

Wskazał, że na mocy Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991 roku emeryci i renciści i inne osoby uprawnione nabyły prawo do bezpłatnego węgla w wymiarze 2,5 lub 3 tony rocznie. Świadczenie to mogło zostać odebrane w naturze w postaci talonów na węgiel lub ekwiwalentu pieniężnego.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Podniosła, że prawo do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów i innych uprawnionych wynikało z porozumienia zawartego ze związkami zawodowymi w dniu 20 grudnia 2004 roku. W związku z istotnym pogorszeniem jej sytuacji finansowej koniecznym stało się wprowadzenie programu restrukturyzacyjnego, w konsekwencji w dniu 6 lutego 2014 roku zawarto porozumienie, w którym zmniejszono roczny wymiar bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów i innych osób uprawnionych, o jedną tonę rocznie na okres dwóch lat. Następnie pozwana podała, że uchwałą nr (...) z dnia 19 września 2014 roku zarząd pozwanej podjął decyzję o likwidacji deputatu węglowego dla byłych pracowników od dnia 1 stycznia 2015 roku i wypowiedział organizacjom związkowym §10 Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku oraz § 6 i 7 Porozumienia zawartego dnia 6 lutego 2014 roku. Pozwana podniosła, że wypowiedzenia dokonano z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, który upłynął w dniu 31 grudnia 2014 roku. Końcowo pozwana wskazała, że powiadomiła wszystkie uprawnione osoby, w tym także powoda o likwidacji deputatów węglowych z dniem 1 stycznia 2015 roku.

Wyrokiem a dnia 26 maja 2017 roku Sąd Rejonowy w Z. oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanej 202,45 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy ustalił, że:

A. M. był pracownikiem poprzednika prawnego pozwanej (...) S.A. w K. i przeszedł na emeryturę. Pozwana aż do 2014 roku, co roku wypłacała powodowi deputat węglowy w wymiarze 3 ton.

Uchwałą nr (...) z dnia 19 września 2014 roku zarząd pozwanej podjął decyzję o likwidacji prawa emerytów, rencistów i innych uprawnionych do bezpłatnego węgla poczynając od 1 stycznia 2015 roku i wypowiedział zachowując trzymiesięczny okres §10 oraz § 7 i 6 porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku oraz jego załącznik nr 14.

Pismem z dnia 19 września 2014 roku pozwana zawiadomiła organizacje związkowe o zamiarze wypowiedzenia warunków umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony w części dotyczącej uprawnień do bezpłatnego węgla z chwilą odejścia na emeryturę lub rentę lub korzystania ze świadczenia przedemerytalnego nabytego bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Jako przyczynę złożenia wypowiedzeń wskazała trudną sytuację ekonomiczno-finansową spółki i zagrożenie upadłością, odniosła się także do uchwały zarządu nr (...) z dnia 19 września 2014 roku. Wypowiedzenie doręczono wszystkim organizacjom związkowym, które podpisały porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku.

W dniu 23 września 2014 roku pozwana zawiadomiła Państwową Inspekcję Pracy w K. o wypowiedzeniu porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku w zakresie uprawnienia dla bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów i innych uprawnionych z dniem 1 stycznia 2015 roku.

Sąd Rejonowy uznał, że:

Roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z art. 59 ust. 2 Konstytucji RP wynika między innymi wymóg zagwarantowania związkom zawodowym i organizacjom pracodawców: prawa występowania z inicjatywą zawarcia układu zbiorowego, prawa uczestniczenia w rokowaniach dotyczących układu zbiorowego, swobody podejmowania decyzji w sprawie związania się wynegocjowanym układem zbiorowym oraz możliwie szerokiego zakresu swobody w zakresie kształtowania treści układów zbiorowych.

Z kolei art. 239 § 2 k.p. stanowi, że objęcie emerytów i rencistów układem zbiorowym pracy nie jest obowiązkowe. Tym samym nowo zawierane układy zbiorowe pracy mogą w ogóle pomijać byłych pracowników danego zakładu pracy,

będących emerytami lub rencistami, co oznacza również możliwość pozbawienia ich dotychczasowych świadczeń. Wskazuje na to również art. 240 § 2 k.p., zgodnie z którym określanie w układach zbiorowych pracy innych spraw niż treść stosunku pracy czy wzajemne zobowiązania stron jest fakultatywne i zależy od stron układu. Do takich zaś spraw należą uprawnienia emerytów i rencistów.

Należy wyrazić pogląd, że w układzie zbiorowym pracy (lub innych porozumieniach zbiorowych) można odstąpić od pewnych świadczeń przyznanych wcześniej emerytom lub rencistom w poprzednim układzie. Za taką możliwością przemawiają ogólne zasady zbiorowego prawa pracy, w tym zwłaszcza swoboda rokowań, leżąca u podstaw zbiorowego prawa pracy. Oznacza ona bowiem, że jeżeli strony układu zbiorowego pracy przyznały określone uprawnienia pracownikom lub byłym pracownikom, to mogą je następnie uchylić. Swoboda ta może być ograniczona tylko z mocy wyraźnego przepisu prawa; natomiast brak jest przepisu, który zabraniałby odstępowanie od świadczeń przyznanych wcześniej emerytom lub rencistom. Odstąpienie od świadczeń przyznanych emerytom i rencistom nie wymaga dokonania wypowiedzeń zmieniających, bowiem strony nie łączą już stosunek pracy. Wystarczy, że emeryci lub renciści (lub inne osoby uprawnione, niebędące pracownikami) zostaną tylko poinformowani o pozbawieniu ich świadczeń przyznanych w porozumieniu zbiorowym.

Do rozwiązywania porozumień zbiorowych znajdują zastosowanie w drodze analogii przepisy dotyczące układów zbiorowych. Stosownie do art. 241⁷ § 1 k.p. układ rozwiązuje się: 1) na podstawie zgodnego oświadczenia stron; 2) z upływem okresu, na który został zawarty; 3) z upływem okresu wypowiedzenia dokonanego przez jedną ze stron. Natomiast zgodnie z § 2 oświadczenie stron o rozwiązaniu układu oraz wypowiedzenie układu następuje w formie pisemnej. Zaś na mocy § 3 okres wypowiedzenia układu wynosi trzy miesiące kalendarzowe, chyba że strony w układzie postanowią inaczej.

Katalog czynności zmierzających do rozwiązania układu zbiorowego pracy jest katalogiem zamkniętym. Niedopuszczalnym jest choćby jednostronne rozwiązanie układu bez wypowiedzenia – wyrok z dnia 11 marca 2014 roku, w sprawie III PK 78/13, opublikowany w LEX 1480282. Należy zatem uznać, że art. 241⁷ § 1 k.p. jest przepisem bezwzględnie obowiązującym. Rozwiązanie układu zbiorowego pracy (porozumienia zbiorowego) z zachowaniem okresu wypowiedzenia jest czynnością jednostronną i niewymagającą podania przyczyny.

Dnia 19 września 2014 roku pozwana zgodnie z wymogami art. 241⁷ § 1 pkt 3, § 2, § 3 k.p. złożyła na piśmie stronie społecznej (reprezentowanej przez organizacje związków zawodowych) oświadczenie woli o wypowiedzeniu z zachowaniem okresu wypowiedzenia wynoszącego trzy miesiące kalendarzowe ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2014 roku: 1) § 10 Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku wraz z załącznikiem Nr 14, 2) § 6 i § 7 Porozumienia z dnia 6 lutego 2014 roku. Trzymiesięczny okres wypowiedzenia minął w dniu 31 grudnia 2014 roku.

Sąd Rejonowy stwierdził, że powód nie kwestionował skuteczności wypowiedzenia porozumienia. (...) się wyłącznie na kwestii praw nabytych i podkreślenia, że jest współwłaścicielem pozwanego przedsiębiorstwa.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz rozważania prawne pozwalają przyjąć, że pozwana we wrześniu 2014 roku skutecznie wypowiedziała stronie społecznej porozumienia zbiorowe w zakresie prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów lub innych osób uprawnionych za 2015 rok., a okres wypowiedzenia upłynął z dniem 31 grudnia 2014 roku, co potwierdzone zostało w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 22 kwietnia 2016r. sygn. akt (...) i Sądu Okręgowego w Katowicach sygn. akt (...). Skoro, więc pozwana skutecznie odstąpiła od prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów, rencistów lub innych osób uprawnionych za 2015 rok., to powództwo należało oddalić, również w zakresie ustalenia prawa do deputatu za następne lata.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 i § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. nr 2015r. poz. 1800.). Sąd zasądził od powoda zwrot kosztów zastępstwa procesowego pozwanej. Powód nie wykazał, aby istniały przesłanki do odstąpienia od zwrotu tych uzasadnionych kosztów pozwanej. Dodatkowo na rozprawie powód został

poinformowany o rozstrzygnięciach w innych sprawach dotyczących prawa do deputatu węglowego, w których stan faktyczny był identyczny.

Powyższe rozstrzygnięcie, w całości, powód zaskarżył apelacją. Wniósł o uchylenie wyroku i dokonanie przez sąd drugiej instancji jego zmiany poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 3.600 zł tytułem niewypłaconego ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy za lata 2015, 2016 i 2017.

Z uzasadnienia apelacji wynika, że powód zarzuca sądowi pierwszej instancji naruszenie prawa materialnego przez błędne uznanie, że skoro w sposób dowolny pracodawca i reprezentujące pracowników organizacje związkowe mogły objąć postanowieniami układu zbiorowego dodatkową grupę byłych pracowników i emerytów to także mogą jego postanowieniami dokonać wypowiedzenia tej części porozumień zbiorowych. W ocenie powoda taki sposób rozumowania jest błędny, sprzeczny z zasadami współzycia społecznego oraz normami dotyczącymi praw nabytych. Powód uzyskując prawo do emerytury zaprzestał świadczenia pracy na rzecz pozwanej. Zatrudniając się u niej – jednym ze składników elementarnych dodatkowych świadczeń jakie pracodawca zagwarantował mu w ramach stosunku pracy było przyznanie mu prawa do otrzymania jeden raz w roku deputatu węglowego. Świadczenie to stanowiło istotny element świadczeń pracowniczych związanych z zatrudnieniem i traktowane było jako niezbywalne na równi z prawem do wynagrodzenia, prawem do odpłatnego urlopu i tym podobnymi świadczeniami z zakresu prawa pracy. Przechodząc na emeryturę powód zachował je w pełni. Świadczenia te zostały następnie ponowione w nowym porozumieniu zbiorowym, albowiem powód pierwotnie swoje roszczenia opierał na zapisach porozumień z roku 1991, zaś pozwana przyznała w toku postępowania, iż także porozumienie z 2004 roku zawierało uprawnienie, które przynależne było powodowi. Wypowiedzenie części porozumienia zbiorowego z 19 września 2014 roku nie może być skuteczne wobec powoda. Ponieważ dotyczy praw nabytych i bez zgody powoda nie może zostać wypowiedziane. Porozumienie to nie zostało powodowi wypowiedziane ponieważ pismo z dnia 24 września 2014 roku było tylko informacją. Zdaniem powoda aby zmienić nabyte przez niego prawa nie wystarczy jednostronna czynność prawna – wypowiedzenie warunków porozumienia, ale dla skuteczności wobec powoda takiej decyzji pozwanej – wymagana jest bezwzględnie jego zgoda na powyższe. Ponadto wypowiedzenie warunków zbiorowego porozumienia w części dotyczącej deputatów węglowych dla emerytów jest niezgodne z zasadami współzycia społecznego i równości traktowania stron stosunku pracy. Powód zaznaczył, że obecni pracownicy otrzymują za wykonanie tej samej pracy dodatkowe świadczenie tj. deputat węglowy, inna zaś grupa, która już pracy nie świadczy, ale to prawo wcześniej nabyła, zostaje tego prawa pozbawiona.

W odpowiedzi na apelację Spółka (...) S.A. w B. – następca prawny (...) S.A. w K. – wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu przy uwzględnieniu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest niezasadna.

W dniu 29 czerwca 2017 roku pozwana (...) S.A. w K. utraciła zdolność sądową, albowiem została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego. (...) S.A. uległa podziałowi w trybie art. 529 § 1 pkt 3 k.s.h. poprzez rozdzielenie składników majątku pomiędzy spółkę przejmującą – Spółkę (...) S.A. w B. i dwie nowo zawiązane spółki – (...) sp. z o.o. w (...) sp. z o.o. w K.. Spółka (...) S.A. w B. przejęła zorganizowaną część przedsiębiorstwa (...) S.A. w K. tj. organizacyjnie i finansowo wyodrębniony w istniejącym przedsiębiorstwie spółki dzielonej zespół składników materialnych i niematerialnych obejmujący wszystkie aktywa, zobowiązania, prawa i obowiązki z umów (w tym z umów o pracę), które nie zostały w załącznikach do planu podziału przypisane do spółek nowo zawiązanych. W związku z tym postanowieniem z dnia 4 sierpnia 2017 roku sąd zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. (karta 63).

Spółka (...) S.A. w B. wskazała, że jest następcą prawnym (...) S.A. w zakresie roszczeń byłych pracowników (karta 78). Postanowieniem z 29 listopada 2017 roku sąd podjął postępowanie z udziałem Spółki (...) S.A. w B. (karta 113).

Sąd pierwszej instancji przeprowadził wystarczające postępowanie dowodowe i na jego podstawie dokonał ustaleń faktycznych, które sąd drugiej instancji podziela i przyjmuje za własne.

Zarzut naruszenia prawa materialnego jest chybiony. Sąd Rejonowy poczynił obszerne rozważania prawne, które w ocenie sądu drugiej instancji są trafne i zasługują na aprobatę.

W apelacji powód wskazał na porozumienie z 1991 roku. Źródłem uprawnień do deputatu węglowego dla pracowników i emerytów w 1991 roku był Układ Zbiorowy Pracy dla (...) Zakładów (...) z dnia 21 grudnia 1991 roku. Uprawnienia do węgla deputatowego dla emerytów i rencistów przewidywał art. 22 wspomnianego wyżej układu.

Postanowienia Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Zakładów (...) z 21 grudnia 1991 roku przestały wiązać z dniem 23 listopada 2002 roku w związku z wypowiedzeniem go i utratą mocy obowiązującej przez art. 241⁷ § 4 k.p. z uwagi na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 18 listopada 2002 roku, sygn. akt (...). Zatem jego przepisy nie mogą mieć zastosowania w niniejszej sprawie.

Podkreślić należy, że uprawnienie powoda do węgla deputatowego wynikało z Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku, ustalonego ostatecznie tekstem jednolitym z dnia 19 grudnia 2011 roku, które jest źródłem prawa pracy w rozumieniu art. 9 § 1 k.p.

Sąd pierwszej instancji przedstawił rozważania prawne, które sąd drugiej instancji w całości podziela. Trafnie został powołany art. 59 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, z którego wynika, że związki zawodowe oraz pracodawcy i ich organizacje mają prawo do rokowań, w szczególności w celu rozwiązania sporów zbiorowych, oraz do zawierania układów zbiorowych pracy i innych porozumień. Tak jak wskazał Sąd Rejonowy podany przepis Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dopuszcza wyraźnie zawieranie przez związki zawodowe i pracodawców i ich organizacje nie tylko układów zbiorowych pracy, ale również innych porozumień zbiorowych. Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku ma zatem oparcie w ustawie – Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Słuszne jest też stanowisko sądu pierwszej instancji dotyczące stosowania do porozumień zbiorowych przepisów Kodeksu pracy w zakresie układów zbiorowych pracy. Wskazać należy jednak, że przepisy te stosuje się odpowiednio.

W wyroku z dnia 24 września 2013 roku, (...), teza III 1. Sąd Najwyższy wskazał, że do porozumień zbiorowych innych niż układy zbiorowe pracy, w zakresie nieuregulowanym przepisami ustawy upoważniającej do zawarcia danego porozumienia zbiorowego i w zakresie w jakim to nie pozostaje w sprzeczności z celem danego typu porozumienia zbiorowego, należy odpowiednio stosować przepisy prawa odnoszące się do układów zbiorowych pracy, a w szczególności zakładowych układów zbiorowych pracy. Stosowanie w sprawach nieuregulowanych do porozumień zbiorowych przepisów dotyczących układów zbiorowych pracy następuje jednak na zasadzie analogii.

Należy się też zgodzić ze stanowiskiem Sądu Rejonowego odnośnie możliwości częściowego wypowiedzenia porozumienia zbiorowego – czego również nie kwestionuje powód w apelacji.

W doktrynie zaprezentowany został pogląd, iż mimo braku wyraźnych ku temu podstaw prawnych, dopuszczalne jest wypowiedzenie częściowe układu zbiorowego pracy. Polega ono na złożeniu przez uprawniony podmiot będący stroną układu zbiorowego oświadczenia, którego celem jest doprowadzenie – po upływie ustalonego z góry czasu – do uchylecia mocy obowiązującej niektórych postanowień tego układu – J. S. „Zmiany treści układu zbiorowego pracy” Przegląd Sądowy 10/2002. Za dopuszczalnością częściowego wypowiedzenia układu wypowiedział się K. J. w Komentarzu do Kodeksu pracy Lex 2016; J. P. w Komentarzu do Kodeksu Pracy Lex 2014; I. S. „Układy zbiorowe pracy. W stulecie urodzin Profesora W. S.” pod redakcją Z. L.; U. J. (...) Służba (...) 1997/9/12.

Brak jest przepisów ustawowych, które zabraniałyby odstępowania od świadczeń przyznanych emerytom lub rencistom. W ocenie sądu drugiej instancji nie narusza to także zasad współżycia społecznego albowiem dopuszczalne jest różnicowanie uprawnień emerytów i pracowników w zakresie prawa do węgla deputatowego gdyż znajdują się oni w innej sytuacji faktycznej (emeryci nie świadczą już pracy w przeciwieństwie do pracowników) i prawnej (emerytów

nie łączy z byłym pracodawcą umowa inaczej niż pracowników). Nie może być więc mowy o nierównym traktowaniu stron stosunku pracy jak wskazuje w apelacji powód. Przypomnieć należy, że art. 239 § 2 k.p. stanowi, że objęcie emerytów i rencistów układem zbiorowym pracy nie jest obowiązkowe. Zatem nie jest niezgodne z prawem odstąpienie od postanowień układu czy też porozumienia zbiorowego wobec emerytów. Odstąpienie od świadczeń przyznanych emerytom i rencistom nie wymaga dokonania wypowiedzeń zmieniających (jest to instytucja prawna stosowana wyłącznie w trakcie trwającego stosunku pracy). Wystarczy, że emeryci i renciści zostaną tylko poinformowani o pozbawieniu ich świadczeń przyznanych w układzie zbiorowym (porozumieniu zbiorowym). W tym zakresie Sąd Okręgowy w Gliwicach podtrzymuje stanowisko wyrażone w wyroku z dnia 22 kwietnia 2016 roku, (...).

Nie istnieją żadne uregulowania prawne, które wymagałyby zgody każdego z emerytów i rencistów na zaprzestanie wydawania im węgla deputatowego czy też wypłacania ekwiwalentu z tego tytułu. Według treści art. 241²³ k.p. zakładowy układ zbiorowy pracy zawiera pracodawca i zakładowa organizacja związkowa. Podobnie należy przyjąć, że porozumienie zbiorowe może zawrzeć pracodawca z zakładową organizacją związkową (zakładowymi organizacjami związkowymi). Wypowiedzenie całości lub części porozumienia zbiorowego powinno być w związku z tym skierowane wyłącznie do zakładowych organizacji związkowych. Ponieważ byłego pracodawcę i powoda po dniu rozwiązania stosunku pracy (12 listopada 1999 roku) i po 31 grudnia 2014 roku, kiedy wypowiedziano Porozumienie z dnia 20 grudnia 2004 roku stronie społecznej, nie łączyła już żadna umowa pozwana nie miała obowiązku wypowiedzania mu postanowień Porozumienia z 20 grudnia 2004 roku dotyczących prawa do deputatu węglowego.

Odstąpienie od postanowień porozumienia zbiorowego przyznających prawo do węgla deputatowego dla emerytów i rencistów nie narusza zasady ochrony praw nabytych. Skoro jest dopuszczalna zmiana warunków pracy i płacy w tym zakresie wobec pracowników - w drodze wypowiedzenia zmieniającego - tym bardziej dopuszczalne jest odstąpienie od wydawania świadczeń po zakończeniu stosunku pracy, z uwagi na wypowiedzenie przez pracodawcę porozumienia zbiorowego będącego źródłem uprawnienia do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów.

Reasumując stwierdzić należy, że wypowiedzenie częściowe Porozumienia z dnia 20 grudnia 2004 roku, ustalonego tekstem jednolitym z dnia 19 grudnia 2011 roku, zostało prawidłowo skierowane do zakładowych organizacji związkowych. (...) S.A. w K. skutecznie w miesiącu wrześniu 2014 roku wypowiedziała stronie społecznej Porozumienie zbiorowe w zakresie prawa do bezpłatnego węgla dla emerytów i rencistów lub innych osób uprawnionych. Okres wypowiedzenia upłynął z dniem 31 grudnia 2014 roku. Pozbawieniu powoda prawa do bezpłatnego węgla nie sprzeciwiają się zasady współzycia społecznego i nie jest wymagana na to zgoda powoda.

Oznacza to, że od dnia 1 stycznia 2015 roku powodowi nie przysługuje już prawo do bezpłatnego węgla i powództwo zasadnie zostało oddalone.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 385 k.p.c. apelacja powoda została oddalona jako bezzasadna.

W punkcie 2 wyroku sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego – na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 3 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r., poz. 1800 ze zm.) – zasądzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 337,50 zł.

Sąd miał na uwadze, że powód przegrał sprawę również w II instancji, natomiast brak jest podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c.

Należy podkreślić, że sąd nie jest zobligowany do zastosowania powyższego przepisu art. 102 k.p.c., a jedynie ma taką możliwość, po rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy. Sądy posiadają swobodę kształtowania orzeczeń o kosztach procesu, a więc i kosztach zastępstwa procesowego, samodzielnie decydują czy na gruncie konkretnej sprawy zachodzą owe "szczególne okoliczności" o jakich mowa w powoływanym wyżej przepisie, pozwalające na odstąpienie od obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania.

W postanowieniu z dnia 24 października 2013r. sygn. IV CZ 61/13 (LEX nr 1389013) Sąd Najwyższy wskazał, iż hipoteza przepisu art. 102 k.p.c., odwołująca się do występowania "wypadków szczególnie uzasadnionych", pozostawia sądowi orzekającemu swobodę oceny, czy fakty związane z przebiegiem procesu, jak i dotyczące sytuacji życiowej strony, stanowią podstawę do nieobciążania jej kosztami procesu.

W ugruntowanym w tym zakresie orzecznictwie Sąd Najwyższy wskazał również, że „zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących

o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (vide postanowienie z 14 stycznia 1974r., II CZ 223/73, LEX nr 7379, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 1976r. sygn. IV Pz 61/76, LEX nr 7856, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 1981r. sygn. IV Pz 11/81, LEX nr 8307, postanowienie Sądu Najwyższego 17 kwietnia 2013r. V CZ 132/12, LEX nr 1341732.

Taką wyjątkową okolicznością nie jest w niniejszym postępowaniu charakter sprawy, tj. fakt, że sprawa toczyła się przed sądem rozpoznającym sprawy z zakresu prawa pracy. Ustawodawca nie przewidział bowiem w zakresie postępowania odrębnego jakim jest postępowanie w sprawach z zakresu prawa pracy, żadnych przepisów szczególnych dotyczących zwrotu kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej, gdy stroną przegrywającą jest pracownik. Pracodawca czy też inny podmiot pozwany przez pracownika ma bowiem pełne prawo do reprezentacji przez profesjonalnego pełnomocnika, a ten z kolei do stosowanego wynagrodzenia z tego tytułu. Brak bowiem normatywnej podstawy szczególnego uprzywilejowania pracownika w przypadku, gdy jest on stroną przegrywającą proces.

Bez znaczenia jest okoliczność, że powód był przekonany o słuszności swoich żądań, gdyż z istoty każdego postępowania procesowego wynika jego sporność i zwykle niepewność rozstrzygnięcia, a każda strona wnosząca pozew jest z reguły przekonana

o słuszności swoich żądań i konieczności wystąpienia do sądu. Zatem subiektywne przekonanie o słuszności żądania nie jest z pewnością okolicznością o jakiej mowa w art. 102 k.p.c., w przeciwnym razie art. 102 k.p.c. miałby zastosowanie w każdej sprawie, w której powództwo zostałoby oddalone.

(-) SSO Teresa Kalinka (-) SSO Patrycja Bogacińska – Piątek (-) SSO Małgorzata Andrzejewska

Sędzia Przewodniczący Sędzia